

MA'NAVIYAT VA DAVLAT TILINI
RIVOJLANTIRISH MASALALARI DEPARTAMENTI

“DAVLAT TILI TARAQQIQIYOTI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

respublika ikkinchi ilmiy-amaliy anjumani materiallari

N M I
S o A E R P
M Q y B D L
G T H M J o
R G J T

MA'NAVİYAT VA DAVLAT TILINI
RIVOJLANTIRISH MASALALARI DEPARTAMENTI

“DAVLAT TILI TARAQQIYOTI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

mavzusidagi respublika ikkinchi ilmiy-amaliy
anjumani materiallari

Toshkent – 2022

Davlat tili taraqqiyoti: muammo va yechimlar. // Respublika ikkinchi ilmiy-amaliy anjumani materiallari. – Toshkent, 2022. – 248 b.

Mazkur to'plam "Davlat tili taraqqiyoti: muammo va yechimlar" mavzusidagi respublika ikkinchi ilmiy-amaliy anjumaniga tilshunos olimlar, vazirlik, idoralar, mahalliy ijro etuvchi organlarning davlat tili bo'yicha maslahatchilari, tadqiqotchilar tomonidan yuborilgan materiallardan tashkil topgan. Undagi maqolalarda davlat tilining dolzarb muammolari, ularni hal qilish bo'yicha takliflar, yechimlar berilgan. To'plam tilshunoslar, professor-o'qituvchilar tadqiqotchilar, magistrlar va talabalarga mo'ljallangan.

(Maqolalarning ilmiy saviyasi uchun mualliflarning o'zlari mas'uldirlar).

Mas'ul muharrir:

Sh.Sirojiddinov, filologiya fanlari doktori, professor

Tahrir hay'ati:

I.Azimov, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

A.Eminov, pedagogika fanlari nomzodi

O.Jamoldinova, pedagogika fanlari doktori, professor

B.Jo'rayeva, filologiya fanlari doktori, professor

M.Abdiyev, filologiya fanlari doktori, professor

F.Bobojonov, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

M.Saparniyozova, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

M.Hakimova, filologiya fanlari doktori

M.Umirzoqova, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

N.Ahmedova, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

H.Suyunov, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

S.Ahmedov, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori

Mazkur to'plam Vazirlar Mahkamasi huzuridagi O'zbek tilini rivojlantirish jamg'armasi bilan hamkorlikda nashr qilindi.

6. Шомақсудов Ш., Шораҳмедов Ш. Маънолар маҳзани (Ўзбек мақолларининг изоҳли луғати). – Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси Давлат илмий нашриёти, 2001. – Б. 42.
7. Шомақсудов Ш., Шораҳмедов Ш. Ҳикматнома. – Тошкент, 1990. – Б. 155.
8. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. Икки жилдлик. 1-жилд. А-Р. – Москва: Рус тили. 1981. – Б. 116.
9. Қодирий А. Ўткан кунлар. Янги аср авлоди. – Тошкент, 2014. – Б. 160.

TIBBIY DISKURSDA OHANG VA SUKUT

Yuldasheva Dilorom,

pedagogika fanlari nomzodi, professor,
Buxoro davlat universiteti,
e-mail: diloromxon.68@mail.ru

Annotatsiya. Milliy til va milliy tafakkur mushtarakligidan kelib chiqqan holda har bir lisoniy hodisaning kognitiv, ekspressiv, akkumulyativ jihatlarini tekshirish mazkur yoʻnalishning asosiy vazifasiga aylangan. Zero, oʻzbek muhitida ham tilni oʻz sohibi bilan birga ijtimoiy muhit, madaniyat, milliylik kabi omillar mushtarakligida tahlil etishni davr taqozo etmoqda. Mazkur maqolada tilning lingvopragmatikani amalga oshirish vositasi sifatida tibbiy evfemik maʼnolarni yuzaga chiqarishga xizmat qiluvchi verbal (metafora, evfemizatsiya va b.) va noverbal (ohang, sukut) birliklari tahlilga tortilgan.

Kalit soʻzlar: nutqiy muloqot, tibbiy evfemik maʼno, metafora, evfemizatsiya, noverbal vositalar: ohang, sukut

Shifo ahlining bemorga xayrixohligi, iliq muomalasi, insoniy munosabati, avvalo, shifoga muhtoj kishining ruhiy dunyosida muvozanat oʻrnatadiki, bu bemorning oʻz dardiga toʻgʻri munosabatini shakllantiradi. Abu Ali ibn Sino taʼbiri bilan aytganda, shifokor – bemorning doʻsti, ustoz va yordamchisidir. Masʼuliyatli bu vazifani bajarish uchun shifokorda kasbiy bilim va tajribadan tashqari, insoniy fazilatlar – rahm-shafqat, vijdon, iymon-eʼtiqod, bir soʻz bilan aytganda yuksak darajada madaniyat va maʼnaviyat shakllangan boʻlishi zarur.

Koʻpincha, bemorning nozik tana aʼzolarida illat, dard paydo boʻlishi bemor va shifokor muloqotini ogʻirlashtiradi. Ana shunday paytlarda tibbiy efemizmlar mazkur jarayon uchun yordamga keladi. Buni baʼzi misollarda koʻramiz.

Havo oʻtkazmaydigan har qanday tagliklar esa yorgʻoqning qizib ketishiga olib kelib, oʻgʻil bolalar jinsiy rivojiga salbiy taʼsir etishi bois xatarli hisoblanadi. (“Shifo-info”, 2016. №13. –B.34.)

Roʻy bergan avariya qizning koʻpayish aʼzosiga qattiq taʼsir koʻrsatgan. Biz uni zudlik bilan jarrohlik stoliga yotqizishimiz kerak.

Sochiqlardan foydalanishda ham eʼtiborli boʻlish foydadan xoli boʻlmaydi. Nozik sohalar uchun sochiqlar ham toza, yumshoq va, eng asosiysi, shaxsiy boʻlmogʻi zarur. (“Shifo-info”, 2016.№20. –B.34.)

Bemorda peshob tutilishi kuzatilgani bois unga sistostoma oʻrnatiladi. Shu usulda adenomaning peshob chiqarish kanalini bevosita ezib turuvchi qismi olib tashlanadi. (“Shifo-info”, 2016. №20. –B. 47.)

Boʻqoq kasalligini vaqtida davolamasangiz, agar siz tugʻruq yoshida boʻlsangiz, homilador boʻlishingiz muammoga aylanadi, chunki yod tanqisligi ayolning nasl qoldiruvchi xususiyatiga ham taʼsir koʻrsatadi. (“Doktor press”, 2016. №26. –B. 7.)

Keltirilgan misollardagi *yorgʻoq, koʻpayish aʼzosi, nozik sohalar, peshob chiqarish kanali, nasl qoldiruvchi xususiyat* kabi tibbiy metaforik evfemizmlarni nutq jarayonida qoʻllash bemor uchun ham, shifokor uchun ham noqulaylik tugʻdirmaydi. Misollardan koʻrinadiki, milliy dunyoqarash tilning metaforik tayanchlari bilan uygʻun, ikkilamchi nominasiya mexanizmi va mahsuli boʻlgan koʻchimlarda evfemizmlar yetakchi oʻrin egallaydi.

Shu oʻrinda metaforik evfemizmlar xususida biroz toʻxtalamiz.

Metaforik evfemizmlar milliy-mental munosabatning borliqni aks ettirishida namoyon boʻladi, u madaniy qadriyatlarning tilda namoyon boʻlishini koʻrsatadi, metaforada aniqlik va taʼsirchanlik, jozibadorlik bilan birga mavhum munosabat ham kuzatiladi. Shunisi muhimki, metaforik evfemizm nutqiy shaxsning qanday lingvomadaniy muhitga daxldorligi, tafakkur tarzi va til bilimiga bogʻliq holda sodir boʻladi. Metaforali evfemistik ifodalar asosiy axborot mazmuni va uning ustida qavatlangan konnotativ maʼno hamda munosabatdan tashkil topadi. Axborot evfemistik konnotativ maʼno bilan murakkablashadi, konnotativ maʼnolar sirasida metaforik obrazga asos boʻlgan salbiy yoki ijobiy munosabatdan biri etakchilik qiladi. Konnotativ maʼnoning kuchayishi denotativ va funksional maʼnoning kuchsizlanishiga koʻra vujudga keladi.

Shifokor, aslida yaxshigina notiq, psixolog, pedagog boʻlishi kerak. Toʻgʻri, aslida shifokor ham oddiy inson. U ham ota, ona, kimningdir turmush oʻrtogʻi yoki yaqini. U turmush ikir-chikirlari, xizmat vazifasi davridagi qiyinchilik, kasalga tashxis qoʻyish bilan aloqador murakkabliklar boshdan kechiradi, ertalabdan kechgacha ishlashdan jismonan toliqadi, baʼzan stress holatiga uchraydi. Demak, bunday vaziyatlarda shifokor, avvalo, murakkab psixiologik holatdan oʻzini oʻzi olib chiqishi kerak. Bu esa vrachning kuchli irodasi, maʼnaviy madaniyatining rivojlanganlik darajasi bilan uzviy bogʻliq.

Garchi tibbiy diskurs ham boshqa preskriptiv va direktiv hujjatlar diskurslariga qoʻyiladigan talablarga boʻysunsa ham, uning barcha koʻrinishlariga har doim ham rioya qilinavermaydi. Diskursning mezonlari hamisha ham mutlaq va qotib qolgan holatda emasligiga ushbu dalillar asos boʻla oladi:

Bemorning orqa chiqaruv yorigʻidan chiqqan gemrroidal tugunlar mustaqil oʻz joyiga tushmaydi va uni faqat bosim ostida oʻz joyiga tushirish mumkin. (<http://tmatm.uz/>)

Gapiradigan kasallik (gemorroj) toʻgʻri ichak pastki qismlari va orqa chiqaruv teshigi atrofidagi vena qon tomirlarining kengayib, shishish kasalligi hisoblanadi. (<https://daryo.uz>)

Demak, tibbiy diskursda nutqiy muloqot madaniyati birliklarini muayyan sharoitda bemorning ahvoli, jinsi, ruhiyatiga qarab shifokorning oʻzi yaratadi. Tom maʼnoda, tibbiy evfemizm – shifokor va bemor muloqoti jarayonida aytilishi uyat, qoʻpol yoki

muloqot a'zolarini noqulay holatga soladigan (so'z, ibora, so'z birikmasi, gap ba'zan matn kabi) birliklar hamda kasallikning maxfiylikni saqlash uchun tibbiyot terminlari o'rnida qo'llaniladigan, shuningdek, bemor ruhiyatiga shikast etkazmaslik maqsadida, odatda, shifokor tomonidan ishlatiladigan nutqiy hosilalar. Ya'ni shifokorning metaforik tafakkurda o'z kasbi bilan bog'liq yangi obraz yaratishi. Metaforik tibbiy evfemizmlar – nutqiy san'at, yaratilma, zaruriy topilma. Zero, so'zlovchi ichki sezimining kuchi, idrokining teranligi metaforada, bu kuch va teranlik darajasi esa ularning metaforik topilmalarida yuzaga chiqadi. Metaforaning qimmatli noddatiyligi va hamisha yangilanib turishidir. Tibbiy metaforik evfemizmlar bemorning holati haqidagi yalang'och haqiqatni yangi – muloyim, silliq shakl qoliplariga solish demakdir.

Umuman, tibbiy metaforik evfemizmlar shifokordan tafakkurning yuqori darajasiga ko'tarilishni, voqelikni ifodalashda reallik hamda noreallikni muvofiqlashtirishni, aniqrog'i, ulardagi muvofiqliklarni anglashni talab etuvchi tafakkur usulidir.

Inson qalbiga, botiniy dunyosiga qanchalik chuqur kirib borilsa, shunchalik yangidan-yangi qirralar kashf etilaveradi. Demak, tibbiyot xodimlari eng avvalo, inson qalbiga chuqur kirib borishi, unga yo'l topishi kerak. Shifokorlar zimmasida aholining sihat-salomatligi va hayotini saqlashdek g'amxo'rlik mas'uliyati bor ekan, ular o'z kasblariga halol, yuksak mas'uliyat hisi bilan yondashishi, ma'naviy burchlari va deontologik madaniyatiga sodiq bo'lishlari muhim.

Vaholanki, davo jarayonida so'z qudratli qurol, tengsiz malham, yarim shifo demakdir. Odamzodga so'z ta'siri har qanday malhamdan yuqoriroq turishi sir emas. So'z ruhni davolaydi. Buqrot hakim aytganidek: "Inson ruhini davolamay turib, tanga shifo berib bo'lmaydi".

Ammo diskursda tibbiy evfemizmlarni qo'llashning o'zigina kifoya emas. Shifokorning so'zlash ohangi, hatto saqlagan sukuti ham o'rinli, nutqiy sharoitga mos bo'lishi zarur. Agar shifokorning so'zlash ohangida beparvolik, qo'pollik, bepisandlik yoki nosamimiylik sezilsa, har qanday evfemik birlik ham ta'sir kuchini yo'qotadi.

Nutqning asosiy noverbal komponentlaridan biri ohangdir. Murakkab va ayni paytda, mazmunan, shaklan va mavzu doirasi jihatidan nihoyatda rang-barang, betakror nutqiy muloqotda verbal vositalar bilan birga noverbal vositalar ham muhim o'rin tutadi. Ba'zan nutq jarayonining shakli faqat noverbal bo'lishi ham mumkin. Albatta, bu nutqiy sharoit, ijtimoiy muhit, kommunikantlarning til sezgirligi kabi qator faktorlarga bog'liq.

Masalan, *Kechasi allamahalda Qodirali otaning umr yo'ldoshi Hafiza ayaning ahvoli og'irlashib qoldi. Chaqirilgan "tez yordam"chilar ancha kechikib kelishdi. Qodirali ota oq xalatlil vrach bilan xamshiraga yo'l boshlar ekan, yo'l-yo'lakay xotining holatini tushuntirishga urindi...*

–Vahima qilmang, ota, qon bosimi keksalarning ko'pida bor, – dedi beparvo ohangda vrach... (<http://shifokorvahayot.uz/>)

Parchadan ma'lum bo'ladiki, so'zlovchi (shifokor)ning gap ohangidagi *beparvolik ohangi* tinglovchi (bemorning yaqini)gayoq salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shifokorning o'z kasbiga mas'uliyatsizligi uning so'z ohangidan bilinib turibdi.

Misol.

–Kecha nima ovqat yegandingiz?

Asablarim taranglashib ketdi. Yana shu savolmi? Ertalabdan buyon barcha ko'rgan shifokor shu savolni berdi. Ammo natija bo'lgani yo'q. Onamdan oldin javobga shoshdim.

–Ilgari kuni anorli salat bilan osh yeganlar. Kecha manti qilgandim.

–Tushunarli,–dedi shifokor mening jahlinga qarshi o'laroq samimiyat bilan. – Onaxonni qabziyat qiynayapti. Manavi doridan ikki dona olib chiqing. Tuzalib ketadilar. ... Ko'p o'tmay onajonimning ko'zlari porlab, oyoqqa turdilar.

Shifokor:

– Yaxshisi, – dedi shifokor menga iltimos ohangida xuddi o'z onasi haqida qayg'urayotgandek, – onaxonga tez-tez suyuq ovqatlar tayyorlab bering. Salomat bo'linglar! (<http://fsh.uz/>)

Shifokorning bosiqqligi, o'z kasbining bilimdoni ekanligi, asosiysi, muomalamunosabati bemorga ham, uning yaqinlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatganligini parchadan anglab olish qiyin emas.

Agar diskursda so'zlovchining maqsadi nutqda ifodalanayotgan biror fikrni asosiy nutq voqeligiga aylantirmoqchi (gap qo'zg'amoqchi, e'tibor qarattirmoqchi, ba'zan shu orqali biror axborotga ega bo'lmoqchi) bo'lganda rag'batlantiruvchi ohangdan foydalanadi. Misol,

–Eh, yengilgina dardga ham odam cho'zilib yotaveradimi? – dedi xona kirib kelgan shifokor ko'tarinki ohangda xuddi eski qadrdonlardek.

Karim so'lg'in jilmaydi. Endi dardini boricha aytmasa bo'lmasligini angladi.

Nutqning asosiy noverbal komponentlaridan yana biri *sukut*dir. Har qanday faoliyat o'zining amaliy qimmati bilan ahamiyatli. Nutq muloqot faoliyati bo'lganligi uchun uning samarasi ham nutqning ta'sirchanligi, ma'lum bir maqsadga erishganligi bilan belgilanadi. So'zlovchi va tinglovchi (kommunikant)larning bir-biriga ta'siri, ma'lum maqsadni yuzaga chiqarish darajasi muloqot jarayonining amaliy samarasi hisoblanadi. Zero, nutqiy muloqot oddiy nutq(lisoniy imkoniyatlarning muayyan moddiy shaklda voqelanishi)dan farqlanuvchi, o'zining murakkabligi, verbal va noverbal, shuningdek, milliy, etik, estetik, etnografik, psixologik, ijtimoiy kabi tarkibiy qismlarning o'zaro uyg'unlashuvidan iborat bo'lgan situativ pragmatik butunlikdir.

Sukut birligiga o'ta murakkab, o'ziga xos oniylik (situativlik), muayyan kommunikantlar, zamon va makon, shart-sharoit, maqsad/sabab va oqibat bilan uzviy bog'langan o'ta qisqa bir zamonda sodir bo'ladigan pragmatik sistema bo'lgan nutqiy muloqotning asosiy tarkiblaridan biri sifatida qaralishi zarur [3;4;5].

Shifokor va bemor o'rtasidagi diskursda sukut – muhim noverbal kommunikativ vosita turi. Tibbiyotning otasi Gippokrat shunday yozgan edi: «..hakim, tashxis qo'yish va davolashning katta ko'lamiga, bemorning nafaqat joriy kasalligini, balki, undan avvalgi yuz bergan betobliklarini va ulardan qolga asoratlarni ham hisobga olishi zarur. Hakim bemor ham boshqa barcha odamlardek oddiy odam ekanligini, uni anglash uchun boshqalarni ham anglash lozimligini unutmaslik kerak. Uning uchun haattoki bemorning sukuti ham ko'rsatma bo'lib xizmat qilishi kerak».

Tom ma'noda, sukut ham tibbiy evfemik ma'nolarni yuzaga chiqaruvchi, tibbiy evfemizmlarning ta'sir kuchini oshiruvchi noverbal pragmalingsvistik hodisa sifatida baholanishi o'rinli. Demak,

Demak, har qanday tilning boyligi o‘sha til birliklarining qo‘llanilish imkoniyatlari darajasi bilan o‘lchanar ekan, bemalol ayta olamizki, o‘zbek tilning ijtimoiy-ruhiy ta’sir doirasi nihoyatda keng va rang-barangdir. Insonning jismi joni, ruhiyati, ma’naviyati, ma’rifati bilan bog‘liq holda faoliyat yuritadigan istalgan yo‘nalish vakillari, jumladan, tibbiyot xodimlari o‘z sohalari nuqtayi nazaridan olamning milliy lisoniy tasvirlarini sintezlashga va ularni o‘z faoliyatlariga mos holatda olib kirishga erisha olmoqlari muhim.

Zero, olamning milliy lisoniy tasvirlarini sintezlash insoniyat ongida uning olam bilan barcha aloqalari asosida shakllanadi va rivojlanadi. Bu borada tilning verbal (sinonimiya, graduonimiya, antonimizasiya, perifraza, metafora, metonimiya, sinekdoxa, kinoya, frazeologizm, evfemizasiya va b.) va noverbal (ohang, sukut) birliklari lingvopragmatikani amalga oshirish vositasi sifatida xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Raupova L., Qurbonova M., Abuzalova M., Yuldasheva D. Hozirgi o‘zbek tili. Darslik. – Buxoro: Durдона, 2021. – B.555.
2. Problems of national language education at school. Volume 4 Issue 3 BSU 2020 (3) Published by 2030 Uzbekistan Research Online, 2020.
<https://uzjournals.edu.uz/buxdu/vol4/iss3/15/>
3. Дилором Юлдашева. Нуткий мулоқотда сукутнинг ўрни. Образование и инновационные исследования. Том 1 № 1 (2020).
<http://interscience.uz/index.php/home>
4. Юлдашева Д. Н. Сукут нуткий мулоқотнинг таркибий қисми сифатида//Сўз санъати халқаро журнали. – 2020. – Т. 3. – №. 3. www.tadqiqot.uz
5. Yuldasheva Dilorom Nigmatovna. Silence-is a nonverbal unit of speech communication. Impact Factor (SJIF 20 20= 6.156) “American Journal of Research”, 2020, 11-12 issue of the Journal. – Pag.87-95.
https://journalofresearch.us/wp-content/uploads/2020/12/2020_11_12-AJR_11.pdf

MUNDARIJA

SO‘ZBOSHI S.Shukurov	4
--------------------------------	----------

1-SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGINING NAZARIY MASALALARI

OILAVIY NUTQIY ETIKET TADQIQINING DOLZARB MASALALARI Muminov Sidiqjon	8
OLFAKTOR PARADIGMA VA GNOSEOLOGIK STRUKTURA Xakimov Muhammadxon, Burxanova Mashxuraxon	14
MA‘RIFATPARVAR HOJI MUINNING TILGA MUNOSABATI Axmedova Shoir	17
Tuya LMGi asosida shakllangan maqollarning lingvokulturologik tadqiqi (“Tuya manzil ko‘zlar, eshak oyog‘ini ostini” maqoli asosida) Jo‘rayeva Bibish, Jumayeva Marjona	20
TAQLID SO‘ZLARDA OLAMNING LISONIY MANZARASINING AKS ETISHI Saparniyazova Muyassar, Süveyda Şahin	22
SO‘ROQ GAPLAR DIALOGIZATSIYA VOSITASI SIFATIDA Rahmatov Mardon	24
“QO‘CHQOR” VA “QO‘ZI” ZONIMLARI ASOSIDA SHAKLLANGAN MAQOLLARNING SEMANTIK TAHLILI Jo‘rayeva Bibish, Sharipova Maftuna	29
TIBBIY DISKURSDA OHANG VA SUKUT Yuldasheva Dilorom	33
“OLTUN YORUG‘” LEKSIKASINING LINGVOESTETIK XUSUSIYATLARI Kilichov Nazarbay	38
O‘ZBEK TILIDA TEOMORFIK METAFORALAR VA ULARNING BADIY MATNDAGI O‘RNI Ibragimov Xayrulla	44
T.QAYIPBERGENOVTIŇ «QARAQALPAQ DÁSTANI» TRILOGIYASINDAGI UNAMSIZ SEZIMDI BILDIRETUĞIN FEYIL FRAZEOLOGIZMLER Tañirbergenov Jenisbay	49
“BOBURNOMA”DAGI IZOFIY BIRIKMALARNING ASLIYAT BILAN MUTANOSIBLIGI Amonov Muxtorjon	53

ONA TILI DARSLARIDA O'QUVCHILARNI MUSTAQIL FIKRLASHGA O'RGATISH Sattorov Shokir	387
MAKTABGACHA YOSHIDAGI BOLALAR LUG'AT BOYLLIGINI YOSH BOSQISHLARIDA O'STIRISH OMILLARI Raxmatova Gulobod	389
ONA TILI TA'LIMIDA IQTISODIY TARBIYA Mamaziyoyeva Ozoda	394
ONA TILI TA'LIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA INTEGRATIV YONDASHUV Suyunova Hilola	397
LINGVISTIK KOMPETENSIYANING TA'LIM JARAYONIDA TUTGAN O'RNI Yusufova Dilrabo	402

“DAVLAT TILI TARAQQIYOTI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

mavzusidagi respublika ikkinchi ilmiy-amaliy anjumani materiallari

(Maqolalarning ilmiy saviyasi uchun mualliflarning o'zlari mas'uldirlar).

Adadi 100 nusxa. Hajmi 15,5 b/t. Bichimi 60x84 ¹/₁₆
«Times New Roman» garniturasida. ofset usulida bosildi.
OOO “BOOKMANY PRINT” bosmaxonasida chop etildi.
Toshkent shahri, Uchtepa tumani, 22 mavze, 17-b.

E-mail: bookmany_print@mail.ru

 [t.me/ Bookmanyprint](https://t.me/Bookmanyprint) +998 99 180 97 10